

ಪರಿಸರವಾದಿ ವಿಮರ್ಶೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಡಾ. ಅನುರಾಧಾ¹

ಪೀಠಿಕೆ

ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಾ ಪರಂಪರೆ ಟೀಕೆ, ಭಾಷ್ಯಗಳಿಂದ ತಾತ್ವಿಕ ಒಳನೋಟಗಳ ಶೋಧದಿಂದ, ತಿಕ್ಕಿ ನೋಡುವ ಮೃಶ್ ಧಾತುವಿನಿಂದ, ಕೃತಿ ನಿಷ್ಪೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪುಟಗೊಳಿಸುತ್ತಲೇ ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ಸಾಗಿಬಂದಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮೀಮಾಂಸಕರು ಹೇಳುವ ಅಲಂಕಾರ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ವಿವೇಚನೆ, ಔಚಿತ್ಯ, ವಕ್ರೋಕ್ತಿ, ಭವ್ಯತೆ, ಶೋಧನೆ, ಅನುಕರಣೆ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಕರಗಳ ನೆರವು ಪಡೆಯುತ್ತಲೇ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಓದಿನ ದಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ವರ್ತಮಾನದ ಪಠ್ಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಲೇ ನಿರ್ವಚನಗೊಂಡಿದೆ. ವರ್ತಮಾನದ ವಿಮರ್ಶಾ ವಲಯವು ಸತ್ವಯುತವಾದುದು. ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಕಥನದ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಂತದ್ದು. ವರ್ತಮಾನದ ತುರ್ತುಗಳು ವಿಮರ್ಶಕನಿಗೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗುತ್ತವೆ. ಹಲವು ಮನಸುಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ, ಲೋಹಿಯ ಚಿಂತನೆ, ಸಮಾಜವಾದ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ವಾದ, ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಮೊದಲಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃತಿಯ ಮರುಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಅದರ ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂತದ್ದೇ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಧ್ಯತೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಪರಿಸರ ಸಂಕಥನ. ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲವೇ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮೂಲ. ಸಹಜವಾದ ಭಾವವ್ಯಂಜನವೆಲ್ಲಾ ಸಹಜವಾದ ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಭಾವವ್ಯಂಜನವೇ ಕಾವ್ಯದ ಹೃದಯ. ಅದು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವ ನಿಯಮವೇ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಹೃದಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ವಿಮರ್ಶೆಗೂ ಕವಿಯ ಆವೇಶವೇ ಮೂಲ. ಕಾವ್ಯದಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಸ್ಕಾರ ಓದುವವನಿಗೂ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ವಿಮರ್ಶಕನ ಕೆಲಸ. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ವಿಷಮ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉದ್ದಗಲಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಬೌದ್ಧಿಕಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ಪ್ರಕಾರಗಳು ರೂಪ ತಾಳುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಸಂವೇದನೆ ಅಗತ್ಯ.

¹ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ವಸತಿ ಶಾಲೆ (ಪ.ಜಾ), ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ, ಕನಕಪುರ ತಾ. ರಾಮನಗರ ಜಿ.

ಮೂಲಭೂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಪರಿಹಾರ ಶೋಧಿಸುವುದು ವಿಮರ್ಶಕನ ಕರ್ತವ್ಯ. ತತ್ವ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದು. ಕಾವ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಕಲೆಯ ಬಾಹ್ಯಾಂಗ ಅಥವಾ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳ ನಿಷ್ಪಷ್ಟ ಪರಿಚ್ಛಾನದಂತೆ ಅಂತರಂಗವಾದ ಅನುಭವದ ತಾತ್ವಿಕ ಪರಾಮರ್ಶೆಯೂ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಮರ್ಶೆಯ ಹುಟ್ಟು

ವಿಮರ್ಶೆಯು ಒಂದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಕ್ರಿಯೆ. ಯಾವುದೇ ಕೃತಿಯನ್ನು ತೂಗಿನೋಡಿ ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. ಈ ಪದ ಗ್ರೀಕ್ ಮೂಲದ ಕ್ರಿನ್ಯೆನ್‌ದಿಂದ ಬಂದದ್ದು. ಬೇರ್ಪಡಿಸು, ವಿವೇಚಿಸು, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸು ಎಂದರ್ಥ. ಇಂದು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ವಿಮರ್ಶೆ ಎಂಬ ಪದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಂ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿದೆ.

ಪರಿಸರ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಅವಲೋಕನ

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪತ್ಯೇಕವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಶಿಸ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ಈ ಶಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ. ಇದರ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಭ್ಯಾಸಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನಾಶೀಲರೂ ಆದ ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ನೂರಾರು ಆಚಾರ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪಶ್ಚಿಮದ ವಿಮರ್ಶೆಯ ವೈಪುಲ್ಯವನ್ನು, ಪ್ರಖರತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿ, ಅನಂತರ ಅದನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೂಲತತ್ವಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಮಾಡಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ, ವಿಪುಲವಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಬದಲಾದಂತೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯೂ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಬಹುಗಾರ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆ, ಸವಾಲುಗಳು ಹಲವಾರು. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲೂ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಚಾರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಪರಿಪಾಠ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಸಮಾಜ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ 'ಪರಿಸರ ಸಮಸ್ಯೆ'. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಅವರ 'ಸೌಂದರ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ', ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ 'ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ' ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ ಅವರ

‘ಶಕ್ತಿ ಶಾರದೆಯ ಮೇಳ’, ಪ್ರೊ.ಶಿವರಾಮಯ್ಯನವರ ‘ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಸರ’, ಜಿ.ಎಸ್.ಅಮೂರರ ‘ಭುವನದ ಭಾಗ್ಯ’, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ನಂಗಲಿಯವರ ‘ಕಾಡು ಮತ್ತು ತೋಪು’, ‘ಹಸಿರು ಪಿರಾಮಿಡ್’, ‘ನಾ ನಿಮ್ಮೊಳಗು’, ‘ನಾ ನಿಲ್ಲುವವಳಲ್ಲ’, ನಾಗೇಶ್ ಹೆಗಡೆಯವರ ‘ಇರುವುದೊಂದೆ ಭೂಮಿ’, ‘ಪ್ರತಿದಿನ ಪರಿಸರ ದಿನ’, ‘ಮಂಗಳನಲ್ಲಿ ಜೀವಲೋಕ’, ‘ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ’, ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳು ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿ, ಬಹುಮುಖಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪನವರು ಹೇಳುವಂತೆ ‘ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಅಂತಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕಾರಣವಾದಾಗ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆ ಪರಂಪರೆಯೊಂದಿಗೆ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಲೇ ಬಂದು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೆಚ್ಚಿ, ಅನ್ಯಜ್ಞಾನದ ಶಿಸ್ತುಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಪರಿಸರದ ಪೂರಕ ಕಾಳಜಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದಿವೆ. ‘ಹಸಿರು ಕಾಳಜಿ’ ಮತ್ತು ‘ಜೀವಕೇಂದ್ರಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ’ ಪರಿಸರವಾದಿ ವಿಮರ್ಶೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ನಿಲುವಾಗಿದೆ. ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಅಖಂಡತೆಯನ್ನು ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿಸಿರುವುದು ಮಿತಿಯಾಗಿದೆ. ಜೀವ ಸಮಾನತಾ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಅನನ್ಯತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಕುವೆಂಪುರವರ ‘ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು’ ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಅಮುಖ್ಯರಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರೇ ಯಾರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಮುಖ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕಿನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಇಂದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಕೆ.ಸಿ.ಶಿವಾರೆಡ್ಡಿಯವರು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿರುವ ‘ಜೀವ ಸಮಾನತಾ ಧೋರಣೆ’ಯ ಪರಿಸರವಾದ ‘ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು’ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುಖ್ಯ ಬಿತ್ತಿಯಾಗಿರುವುದು ಇದರ ಅನನ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ. ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಮನುಷ್ಯನ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗಿದೆ. ಉಷ್ಣತೆ, ವಿಕಿರಣಮಟ್ಟ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಹಾಗೂ ಭೌತಿಕ ಘಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಜೀವಜಂತುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಏರುಪೇರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ವಾಸನೆ ಉಂಟು ಮಾಡಿ, ನದಿ-ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಮತ್ತಿತರ ಜಲಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ ಶೇಖರಣೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಉಸಿರಾಡಲು ಕಷ್ಟವಾಗುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಅಸಹ್ಯ ಅನಿಲಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುವುದು, ನೀರು ಅಥವಾ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವುದು, ಮನುಷ್ಯನ, ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬದುಕು ಅಸಹನೀಯವಾಗುವಂಥ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವುದು ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವಂತಹ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯಗಳು ಜೀವಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿವೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಘಟಕಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು, ಗಾಜು, ಲೋಹ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳಂತಹ ಕಚಡಾಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುವುದರಿಂದ ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಸಾರಜನಕ, ರಂಜಕ, ಪೊಟ್ಯಾಷಿಯಂ, ಪಾಸ್ಫೇಟ್ ಮತ್ತು ನೈಟ್ರಿಟ್ ಮುಂತಾದ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಭೂ ಹಾಗೂ ಜಲಮಾಲಿನ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿಕಿರಣ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಪರಮಾಣು ಬಾಂಬು ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ವಾತಾವರಣ ಹಾಗೂ ಜಲ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಜೀವಿಗಳ ವಂಶವಾಹಿಗಳ ಮೇಲೂ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿವೆ. ಅರಣ್ಯ ನಾಶದಿಂದ ಮಳೆಬಾರದೇ ಗಿಡಮರಗಳು ಒಣಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಅಂತರ್ಜಲದಮಟ್ಟ ಕುಸಿದು ಭೂಮಿ ಬಂಜರಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಇಂಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹವೆ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಧೂಳಿನ ಪ್ರಮಾಣವು ಅಧಿಕಗೊಂಡು ಉರಿಗಾಳಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆಮ್ಲಜನಕದ ಅಸಮತೋಲನದಿಂದ ಜೀವ ಸಂಕುಲದ ಮೇಲೆ ಭೀಕರ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಮನುಷ್ಯನು ಜೀವನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಕಾಡನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಗರಗಳಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೂ ಇದು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಳೆ ನೀರು ಭೂಮಿಗೆ ಸೇರದೆ ಅಂತರ್ಜಲದ ಮಟ್ಟ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಪರದಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದೊದಗಿದೆ.

ದಿನನಿತ್ಯ ಬಳಸುವ ಇ-ಮೇಲ್ ಹಾಗೂ ಸೋಷಿಯಲ್ ಮೀಡಿಯಾಗಳು ವಾತಾವರಣದ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಿವೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಲಿನ್ಯವು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದರ ಪ್ರಕಾರ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೀಡಿಯಾದಿಂದ ಕಾರ್ಬನ್ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಾತಾವರಣ ಸೇರುವುದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹಾನಿ ಆಗಲಿದೆ. ಎಂದು ಪರಿಸರ ತಜ್ಞರು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ

ಪರಿಸರವೆಂಬುದು ನಿಸರ್ಗದ ಅಮೂಲ್ಯ ಕಾಣಿಕೆ. ಇದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅರಿವು ನಮಗಿರಬೇಕು. ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವಜಾಲದ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವತ್ತ

ತುರ್ತಾಗಿ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದು. ಇಂದಿನ ಕರಾಳ ದಿನಗಳ ದುಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಹೀಗೆ ಮನುಕುಲವು ಪರಿಸರ ಸರಿಪಡಿಸಲು ಸಜ್ಜಾಗುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅತಿಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೆ.ಪಿ.ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ 'ಪರಿಸರ ಕತೆ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಆರಂಭಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗಿನ ಕುತೂಹಲ, ವಿಸ್ಮಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಪ್ರಕೃತಿ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಬುದಕಿನ ಭಾಗವಲ್ಲ, ನಾವು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ' ಎಂಬ ತೇಜಸ್ವಿಯವರ ಮಾತಿಗೆ 'ಪರಿಸರದ ಕತೆ' ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೀವಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ಜೀವಿಗಳಂತೆ ಮಾನವನೂ ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದರೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಮತೋಲನ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನಿಸರ್ಗದ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸುಗಮವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಭೇದವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸುಂದರ ಜೈವಿಕ ಮತ್ತು ಅಜೈವಿಕ ಪರಿಸರದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮನಗಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರಾತ್ಮಕ ವಿಮರ್ಶಾ ದೃಷ್ಟಿಯ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ನಿಲುವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರೊ. ಶಿವರಾಮಯ್ಯನವರ 'ಪಂಪಕವಿಯ ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಪಂಪ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಸಕಲ ಜೀವಾತ್ಮಗಳಿಗೆ ಲೇಸನ್ನು ಬಯಸುವುದೇ ಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ತತ್ವದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋದವನು. ಪಂಪನ ಒಂದು ಕಾವ್ಯ ಹಿಂಸಾರಭಸಮತಿಯಾದರೆ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಧ್ವನಿಸಿದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಾವ್ಯ ಅದೇ ಮನುಷ್ಯ ಅಹಿಂಸಾಪರನಾದರೆ ಹೇಗೆ ಲೋಕಹಿತ ಸಾಧನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಮಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ಜೀವಪರ ನಿಲುವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಪ್ರಕೃತಿ, ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇವು ಕೂಡುವುದು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಇದೇ ಮಾನವನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹಾಗೂ ಬದುಕಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಇವು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅಗಲುವುದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿ ಪರಿಸರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇಲ್ಲ. 'ಆರಂಕುಶವಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನೆವುದೆನ್ನ ಮನಂ ವನವಾಸಿ ದೇಶಮಂ' ಎಂದು ಪಂಪ ಕವಿಯ ಆತ್ಮ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸುಂದರ ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ ಮರಿದುಂಬಿಯಾಗಿ, ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ

ಇಂತಹ ವೈಚಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಪರಿಸರ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 'ಸಂಸಾರಸಾರ ಸರ್ವಸ್ವ ಫಲಂ' ಎನ್ನುವಂತೆ ಜೀವನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಪರಿಸರ ಸೌಂದರ್ಯವು ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ/ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಅನಂತರಂಗಾಚಾರ್ ಎನ್. (2016). ಪಂಪ ಭಾರತಂ: ಪಂಪ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಬೈರಪ್ಪ ಕೆ. (2017). ಪರಿಸರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಈಶ್ವರಪ್ಪ ಎಂ.ಜಿ. (2010). ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಚಲನ, ಕಣ್ಣು ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಕೆ. (1971). ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಮಿಮಾಂಸೆ: ತತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್. (1954). ವಿಮರ್ಶೆ-1. ಜೀವನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಬಸವನಗುಡಿ ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಮಣಿವಾಸಕಮ್ ಎನ್. (2010). ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ. ಅನು-ನಾಗೇಶ್ ಹೆಗಡೆ. ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್-ಇಂಡಿಯಾ, ಹೊಸದೆಹಲಿ.